

Դ. ԳՐԻԳՈՐՈՎԻՍ

ԳՈՒՏՏԱՊԵՐՁԵ ՏՂԱԿՆ

ՊԵՏՅՐԱՏ 1937
ՅԵՐԵՎԱՆ

Գ. ԳՐԻԳՈՐՈՎԻԶ

ՍՏՈՒԳՎԱՄ Կ 1961 թ.

ԳՈՒՏՏԱՊԵՐՉԵ ՏՂԱՆ

Թարգմանեց Պ. ԹՈՒՍԱՆՅԱՆ

1987-1997
II
A

ՊԵՏԶՐԱՏ

ՀԼԿՅԵՄ ԿԿ ԿԻՑ ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆՆԵԿԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ՑԵՐԵՎԱՆ

1937

ՓՈՒԲՐԱՀԱՍՄԱԿՆԵՐԻ ՅԵՎ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Պատ. խմբագիր՝ [REDACTED]
Տեխ. խմբագիր՝ Լ. ՈՆՈՆՅԱՆ
Սրբագրիչ՝ Ա. Արզումանյան

Գլխավոր լիազոր Կ—4475 քառ. 3938
Պասվեր 1352, ֆիրմ 3000
Պետրոսի սպարան, Յեղիան, ԻԻ Անուշանցի, 4

ԳՈՒՏՏԱՊԵՐՉԵ ՏՂԱՆ

1

Լարախաղաց Բեկկերի սանը միայն աֆիշաներումն էր կոչվում գուտտապերչե տղա: Նրա խսկական անունը Պետյա էր: Սակայն ավելի ճիշտ կլիներ նրան անվանել դժբախտ տղա:

Նրա պատմութունը շատ կարճ էր, և վորտեղից կարող էր չերկար ու բարդ լինել, քանի վոր նա հազիվ ութ տարեկան էր:

Հինգ տարեկան հասակում նա զրկվել էր մորից, այնուամենայնիվ շատ լավ հիշում էր նրան: Այսօրվա պես նա պարզ պատկերացնում է հյուժված, բաց գունի, նոսր և միշտ խճճված մազերով մի կին, վորը մերթ գուր-գուրում էր իրեն, լցնելով բերանն ինչ վոր ձեռքն ընկներ՝ սոխ, կարկանդակի կտոր, աղած ձուկ, հաց, մերթ հանկարծ առանց պատճառի հարձակվում էր իր վրա, բղավում, ծեծում ինչով պատահեր և վորտեղին զիպչեր: Այնուամենայնիվ Պետյան հաճախ մտաբերում էր մորը:

Պետյայի հիշողության մեջ մնացել էր նաև մոր թաղման օրը:

Հունվարյան մի խստաշունչ առավոտ էր:

Ամպամած ցածր չերկնքից թափվում էր մանր ու չոր ձյուն, չերբեմն ցրվելով ուժեղ քամուց: Նա ասեղների պես ծակծկում էր մարդկանց չերեսը և արիքների պես փախչում սառած ճանապարհով:

Պետյան տատիկի և լվացարարուհի Վառվառայի հետ

զնուս եր մօր դագաղի հետեից. նա զգուս եր թե ինչ անտանելի կերպով մոմուս են ձեռքերի ու վոտքերի մատները: Նա առանց այն ել հազիվ եր հասնուս ուղեկիցներին: Նրա զգեստը պատահական հավաքածու եր՝ հարմարեցրած իր վրա: Պատահական ելին կոշիկները, վորոնց մեջ նրա վոտներն ազատ շարժվուս ելին, ինչպես նավակներուս: Պատահական եր վերնագգեստը, վորը հնարավոր չեր հագնել, լեթե փեշերը վեր չքաշեր և գոտուս մեջ չխրեր: Պատահական եր նաև դոնապանից խընդրած գդակը, վորն ամեն բոպե իջնուս եր աչքերին և խանգարուս Պետլային տեսնել ճանապարհը:

Գերեզմանոցից վերադառնալիս, տատիկն ու Վառվառան լերկար խորհրդակցուս ելին, թե հիմա վորտեղ տեղավորեն լերեխային:

Իհարկե, վորպես զինվորի լերեխա, որենքով նրան հարկավոր ե տեղավորել, վորտեղ հարկն ե, բայց ինչպես անել, սուս պետք ե դիմել, վերջապես սի կհոգա այդ մասին:

Տղան շարունակուս եր ապրել պառավների տանն ու զանազան անկուսներուս, և հայտնի չե թե ինչպես կվճուվեր նրա բախտը, լեթե նրան ձեռք չմեկներ լվացարուհի Վառվառան:

Լվացարարուհի Վառվառան ապրուս եր Մոխովոյ*) փողոցուս մի մեծ տան լերկորդ բակի նկուղուս: Նուսն բակուս, միայն վերևուս, տեղավորված կլին հարևան կրկեսային խմբից մի քանի մարդ: Նրանք զբաղեցրել ելին մի շարք սենյակներ, վորոնք միացած ելին միջանցքով: Վառվառան նրանց բոլորին ել շատ լավ եր ճանաչուս, քանի վոր միշտ լվանուս եր նրանց սպիտակեղենը:

Նրանց մոտ բարձրանալիս Վառվառան հաճախ Պետլային հետն եր տանուս: Բոլորին հայտնի եր Պետլայի պատմութլուսը: Բոլորն ել գիտելին, վոր նա բոլորովին վորք ե՝ առանց ծնողների և ազգականների: Խոսակցու-

*) Լենինգրադի փողոցներից մեկի անուսն ե Մ.Ք.:

Թիան ժամանակ Վառվառան հաճախ այն միտքն եր արտահայտում, թե ինչ լավ կլինեք, չեթե պարոններից վորևե մեկը խղճար վորբին և նրա կրթութունն իր վրա վերցնեք: Սակայն վոչ վոք չեք համարձակվում: Ըստ լերևույթին ամենքն ել բավականին հոգսեր ունեցին: Միայն մեկն եր վոր վոչ այն եր ասում և վոչ ել վոչ: Ժամանակ առ ժամանակ նա ուշադիր նայում եր տղային: Դա լարախաղաց Բեկկերն եր:

Պետք է լենթադրել, վոր այդ խնդրի շուրջը նրա և Վառվառայի միջև ինչ վոր գաղտնի ու պարզ բանակցութուններ ելին տեղի ունենում, վորովհետև մի անգամ, չերբ բացի Բեկկերից տանը վոչ վոք չեք մնացել, Վառվառան Պետային շտապ վեր տալավ և ուղղակի մտան լարախաղացի սենյակը: Բեկկերը կարծես մեկին սպասում եր: Նա նստած եր աթոռի վրա և ծխում եր ձենապակյա ծոպավոր կոր ծխամորճից: Նրա գլխին փայլում եր թեք դրած տափակ, ուլունքներով զարդարած գլխարկը: Սեղանի վրա դրված ելին գարեջրի լերեք շիշ — լերկուսը դատարկ և մեկը դեռ նոր սկսված:

Լարախաղացի փքված դեմքն ու չեղան պես հաստ վիզը կարմիր ելին: Նրա ինքնավստահ դեմքն ու դիրքը կասկած չելին թողնում, վոր նույնիսկ այստեղ՝ իր տանը, նա լցված եր իր գեղեցկության գիտակցությամբ:

— Ահա, կարլ Բողդանովիչ, ահա տղան», — ասաց Վառվառան, առաջ մղելով Պետային:

— «Լավ», ասաց լարախաղացը — «բայց լես այդպես չի կարող, հարկավոր մերկացնել տղա»....

Պետան մինչ այդ կանգնած եր անշարժ և քաշվելով նայում եր Բեկկերին: Վերջին խոսքերը լսելով, նա հետ քաշվեց ու պինդ կպավ լվացարարունու փեշից: Բայց չերբ Բեկկերը կրկնեց իր պահանջը, և Վառվառան տղային շուռ տվեց դեպի ինքն ու սկսեց նրան մերկացնել, Պետան շղածգաբար բռնեց Վառվառայի ձեռքերից, սկսեց բղավել ու թիփրտալ խոհարարի դանակի տակ ընկած ճուտի պես:

— «Եդ ինչ է, սիրելիս, ինչ խենթուիկն ես, ինչու վախեցար... Հանվիր, սիրելիս, հանվիր... վոչինչ, մի տես սրան, ինչ հիմարն է» — կրկնում եր լվացարարուհին, աշխատելով բանալ տղայի մատները և միևնույն ժամանակ շտապ արձակում նրա շալվարի կոճակները:

Բայց չերեխան վոչ մի կերպ չեր թողնում: Ինչ վոր սարսափով համակված՝ նա պտուտակի պես դալարվում եր, կծկվում եր, կպչում հատակին, աղմուկով լցնելով ամբողջ սենյակը:

Կարլ Բոգդանովիչի համբերութունը հատավ: Ծխամորճը դնելով սեղանին, նա մոտեցավ տղային և առանց ուշադրութուն դարձնելու չերեխայի ավելի ուժեղ ընդդիմադրութանը, արագ գրկեց նրան: Պետյան դեռ չեր սթափվել, չեր արդեն զգաց իրեն ամուր սեղմված լարախաղացի հաստ ծնկների մեջ: Վերջինս մի ակնթարթում հանեց նրա շալվարն ու շապիկը: Դրանից հետո նա ծղոտի պես բարձրացրեց չերեխային և մերկ պառկեցնելով իր ծնկները վրա, սկսեց շոշափել նրա կուրծքն ու կողերը, բութ մատով սեղմելով այն տեղերը, վորոնք մի անգամից անբավարար ելին թվում իրեն և ամեն անգամ ապտակում, չեր տղան կծկվում եր, խանդարելով նրան շարունակելու հետադոտութունը:

Լվացարարուհին խղճում եր Պետյային: Կարլ Բոգդանովիչը ինչվոր շատ եր սխմրտում չերեխային, բայց մյուս կողմից ել Վառվառան վախենում եր պաշտպանել, քանի վոր ինքն եր բերել տղային և լարախաղացը խոստացել եր պիտանի դուրս գալու դեպքում, չերեխայի կրթութունը վերցնել իր վրա:

Տղայի առաջ կանգնած նա շտապ շտապ սրբում եր իր արցունքները և համոզում եր նրան վոր չվախենա, և վոր կարլ Բոգդանովիչը վոչինչ վատ բան չի անի նրան, այլ միայն կքննի...

Բայց չեր լարախաղացը հանկարծ չերեխային դրեց իր ծնկների վրա, թիկունքը շուռ ավեց դեպի իրեն և

ուսերը ծոեց դեպի հետ, նորից մատով սեղմեց չերկու թիակների միջև, և լերբ մերկ տղալի վտիտ կուրծքն ու կողերը գուրս ցցվեցին, գլուխը չետ ընկավ և ցավից ու սարսափից չերեխան նվաղեց՝ Վառվառան ալիսս չզիմացավ և վրա պրծավ չերեխային խելու նրա ձեռքից:

Բայց արդեն Բեկկերը վերջացրել էր և լվացարարուհուն հանձնեց չերեխային, վորն իսկուչն ուշքի չեկավ և միայն արցունքները կուլ տալով շարունակում էր դողալ:

— «Բավական է սիրելիս, բավական է՝ Տեսնում ես, քեզ վոչինչ չարեցին: Կարլ Բողգանովիչը կամենում էր քեզ միայն գննել»... կրկնում էր լվացարարուհին, ամեն կերպ աշխատելով փաղաքշել տղային:

Վառվառան ծածուկ նայեց Բեկկերին, վորը գլխով հավանության նշան արեց և գարեջուր լցրեց բաժակի մեջ:

Յերկու որ անցած տղան Բեկկերին վերջնականապես հանձնելիս՝ լվացարարուհին ստիպված էր խորամանկության դիմել: Բայց այստեղ արդեն չազդեցին տղայի վրա վոչ նոր չթե շապիկը, վոր Վառվառան իր սեփական փողովն էր գնել, վոչ անանուխի քաղցրահացը, վոչ հորդորանքը, վոչ էլ փաղաքշանքը:

Պետյան վախենում էր բղավել, վորովհետև այս բանը կատարվում էր Բեկկերի սենյակում: Նա արտասովորից դեմքը ծածկել էր լվացարարուհու փեշերի մեջ և հուսահատ անտիրական կորածի պես, ամեն անգամ կպչում էր լվացարարուհու ձեռքերին, լերբ վերջինս շարժվում էր դեպի դուռը, վորպեսզի նրան թողնի Կարլ Բողգանովիչի մոտ:

Վերջապես այդ բոլորը ձանձրացրին լարախաղացին: Նա բռնելով տղալի ոձիքից պոկեց Վառվառալի փեշերից, և հենց վոր Վառվառալի հետևից դուռը ծածկվեց, կանգնեցնելով տղալին իր դեմը՝ հրամայեց ուղիղ նայել իր աչքերին: Պետյան շարունակում էր տենդորեն դողալ: Նրա նիհար ու հիվանդոտ դիմագծերը մի տեսակ կծկվել ելին ինչ վոր թուլլ, խղճալի ձերուկի պես:

Բեկկերը բռնեց նրա կզակից, դեմքը դարձրեց դե-
պի ինքը և կրկնեց հրամանը.

— «Դե, տղա լսել» — ասաց նա ցուցամատը սպառ-
նայից մոտեցնելով Պետայի քթին:

— «Յերբ դու ուղենալ այնտեղ» — նա ցուց տվեց
դեպի դուռը — «յես քեզ խփել այստեղ» — ցուց տվեց մեջ-
քից ցած — «սլինդ, պինդ» — ավելացրեց նա՝ թողնելով
տղային իր ձեռքերից և խմելով մնացած դարեջուրը:

Հենց նույն առավոտը Բեկկերը նրան տարավ կրկես:
Այնտեղ բոլորն իրար անցած դասավորում ելին իրերը:
Հետևյալ որը խումբն իր ամբողջ իրերով, մարդկանցով
և ձիերով տեղափոխվում եր Ռիգա՝ ամառային սեզոնի
համար:

Առաջին ընդհանրություններն ու բազմատե-
սակ տարվորութուններն ավելի շուտ վախեցնում ելին
Պետային, քան թե նրա մեջ հետաքրքրութուն առաջաց-
նում: Նա քաշվեց մի անկյուն և վալրենու պես նայում
եր թե ինչպես կրկեսի ծառայողները վազվզում ելին դես
ու դեն՝ փոխադրելով իրեն անձանոթ իրեր: Մի քանիսը
նկատեցին անձանոթ տղայի խարտոշ գլուխը, բայց
նրանով զբաղվելու ժամանակը չեր: Ու բոլորն ել անց
ելին կենում:

Խմբի Ռիգա տեղափոխվելու տասն որվա ընթաց-
քում, Պետյան իր կամքին եր թողնված: Գնացքի մեջ
նրան շրջապատողներն այժմ արդեն այնքան ել ոտար
մարդիկ չեյին և նա շատերին արդեն ճանաչում եր:
Շատերն ուրախ մարդիկ ելին, կատակներ ելին անում,
յերգում, և նրան այլևս վախ չեյին պատճառում: Գտնվե-
ցին նույնիսկ այնպիսիները, ինչպես որինակ ծաղրածու
Եղվարդսը, վորն ամեն անգամ մոտովն անցնելիս, միշտ
նրա այտերն եր փաղաքջանքով շոյում: Մեկ անգամ
նույնիսկ կանանցից մեկը նրան տվեց նարինջի մի կտոր:

Մի խոսքով Պետյան հետզհետե սկսեց ընտելանալ
նրանց, և նա կարող եր իրեն ավելի լավ զգալ, չեթե

գտնվեր վոչ թե կարլ Բողզանովիչի, այլ մեկ ուրիշի մոտ: Բայց նրան չեը կարողանում ընտելանալ: Նրա ներկայութեամբ Պետյան լռում էր, ամբողջապես մի տեսակ կծկվում ու ջանք թափում դսպել արտասուքը...

Նրա դրուժյունն առանձնապես վատացավ: Ներք սկսեցին պարագմունքները: Հենց առաջին փորձերից Բեկկերը համոզվեց, վոր ինքը սխալված չէ տղալի ընտրութեան նկատմամբ:

Պետյան բմբուլի պես թեթեւ էր և ճկուն կազմվածք ուներ: Սակայն այդ բնական հատկութեաններին տիրապետելու համար նրա մկանները դեռ թույլ էլին: Բայց դա դժբախտութիւն չէր: Բեկկերը չէր կասկածում, վոր վարժութեաններով մկանները կուժեղանան: Նա հենց այժմ վորոշ չափով կարող էր համոզվել այդ բանում:

Դրանից մի ամիս անց նա ամեն առավոտ և լերեկո նստեցնելով տղալին հատակի վրա, հարկադրում էր կրճանալ մինչև վոտները: Պետյան այդ բանն արդեն անում էր ինքն իրեն, առանց մեկի ոգնութեան: Անհամեմատ ավելի զժար էր նրան վոտները հետ ծուել և կրունկը կպցնել ծոծրակին: Սակայն կամաց-կամաց դրան ել սկսեց վարժվել: Նա նույնպես ճարպկորեն սկսում էր վազելով ցատկել աթոռի վրալից: Բայց լերք Բեկկերը պահանջում էր Պետյալից կրկին հետ թուել աթոռի մյուս կողմը և կանգնել ձեռքերի վրա՝ պահելով վոտներն ողում, այդ բանը նրան շատ քիչ էր հաջողվում: Պետյան գլըխկոնծի լեր գալիս, ընկնում լերեսի կամ գլխի վրա, քիչ էր մնում վիզը կոտրի:

Անհաջողութեանը կամ ջարդվածքը դեռ զժբախտութեան մի մասն էլին, իսկ մյուս ավելի ծանր մասը՝ դա Բեկկերի ամեն անգամ հասցրած հարվածներն էլին: Տըղալի մկաններն առաջվա պես թույլ էլին մնում: Շատ պարզ է, վոր նրանք պահանջում էլին ուժեղ սնունդ:

Բեկկերի սենյակն էր բերված շարժական լերկտակ լեւարան, վորի աստիճանների վորոշ բարձրութեան վրա դրվում էր հորիզոնական մի փայտ:

Բեկիկերի հրամանով Պետլան վազելով պետք է ցատկեր ու բռներ փախտից և կախված մնար, սկզբում հինգ բողբ, ապա տասն, և այսպես որական մի քանի անգամ: Զանազանութունը կայանում էր նրանում, վոր չերբեմն պարզապես պետք է կախ մնար, իսկ չերբեմն էլ փախտից կախված ժամանակ ամբողջ մարմնով հետ ճոճվեր ու վտտներն անցկացներ փախտի և իր գլխի միջով: Վարժութան նպատակը կայանում էր նրանում, վոր վտտները թաթերով կախ ընկներ փախտից, հանկարծակի բաց թողներ ձեռքերը և այսպես կախված մնար թաթերով:

Դժվարութունը գլխավորապես կայանում էր նրանում, վոր չերբ վտտները վերևումն ելին, իսկ գլուխը ցածրում, դեմքը պետք է պահպաներ ուրախ և ամենադուրեկան արտահայտութուն: Սրանք անհրաժեշտ էին հասարակութան վրա լավ տպավորութուն թողնելու համար, վորպեսզի հասարակութունը վոչ մի դեպքում չըկասկածեր լարված մկանների դժվարութան մասին, վորից առաջանում էր ուսերի հողերի ցավ և կրծքի ջղաձգական սեղմում:

Այդ վարժութունը շատ հաճախ վերջանում էր տըղալի սրտամորմոք ձիչով ու այնպիսի կանչերով, վոր Բեկիկերի ընկերները ներս ելին ընկնում սենյակն ու խըլում տղալին նրա ձեռքից:

Սկսվում էր վեճ ու հայտնանք, վորը Պետլալի համար շատ անգամ չերբեմն ավելի վատ հետեվանք էր ունենում:

Սկալն չերբեմն էլ այդպիսի կողմնակի միջամտութունը վերջանում էր ավելի խաղաղ կերպով: Այդպես էր լինում, չերբ գալիս էր ծաղրածու Եգվարդսը: Նա սովորաբար գործը հարթում էր ուտելիքով ու դարեջրով: Յեկ ընկերաբար զրուցելիս Եգվարդսն ամեն անգամ աշխատում էր ապացուցել, վոր Բեկիկերի սովորեցնելու ձևը բոլորովին անպետք է, վոր սարսափեցնելով ու ծեծելով վոչ մի արդյունք չի ստացվի վոչ միայն չերբխաներից,

ալլ նուշնիսկ շներից ու կապիկներից: Վախն անսպասման
թուլասրտութիւնն է ներշնչում, իսկ թուլասրտութիւնը
մարգիկի առաջին թշնամին է, վորովհետև նրանից լսում
է ինքնավստահութիւնը և քաջութիւնը, իսկ առանց
դրանց ջլերն ել կձգվեն, վիզն ել կծուլի և մեջքի վող-
նաշարն ել կկոտորվի:

Յե՛վ տարորինակ բան: Ամեն անգամ, լերը եղբարդ-
սը զրուցից ու զարեջրից տաքացած փորձում եր որ-
նակով ապացուցանել այս կամ այն բանը՝ Պետյան վար-
ժութիւնը կատարում եր մեծ ճարպիկութեամբ ու հա-
ճույքով:

Խմբում արդեն բոլորն ել ճանաչում ելին Բեկկերի
սանին: Վերջին ժամանակները Բեկկերը հանդերձարանից
տղայի համար ձեռք բերեց ժաղրածուի զգեստ:

Սպիտակացնելով նրա դեմքը, կարմրացնելով լերկու-
այտերը, ներկայացումների ժամանակ նա դուրս եր բե-
րում Պետյալին կրկեսի արենան:

Յերբեմն փորձի համար Բեկկերը հանկարծակի բարձ-
րացնում եր նրա վոտքերը և ստիպում նրան ձեռքերի
վրա վազել կրկեսի արենայով: Պետյան այն ժամանակ
լարում եր իր բոլոր ուժերը, սակայն նրանք հաճախ
դավաճանում ելին իրեն: Վորոշ տարածութիւն ձեռ-
քերի վրա վազելով, նրա ուսերը հանկարծ թուլանում
ելին և նա գլխիվայր ընկնում եր ավազի վրա, վորով
ուրախ ծիծաղ եր պատճառում հանդիսականներին:

Անտարակույս եղբարդսի ղեկավարութեամբ նա ավե-
լի շատ հաջողութիւն կունենար, մինչդեռ Բեկկերի մոտ
նրա առաջադիմութիւնը նկատելի կերպով դանդաղում
էր: Պետյան առաջին որվա պես շարունակում եր վախենալ
իր դաստիարակից: Դրան միանում եր նաև մեկ ուրիշ
զգացմունք ևս, վորն ինքը չեր կարողանում բացատրել,
բայց վորն աստիճանաբար աճում եր նրա մեջ, ճնշում նրա
մտքերն ու զգացմունքները, ստիպելով գիշերներն ան-
կողնում պռոկած դռն արտասվել, միաժամանակ ականջ
դնելով լարախաղացի խոմփոցին:

Յե՛վ վոչինչ, վոչինչ չե՛ր անու՛մ Բեկկերը, վորպեսզի տղալին գոնե մի քիչ գրավեր: Նուչնիսկ այն դեպքերում, լերը տղան մի վորևե հաջող բան եր անու՛մ, Բեկկերը լերբեք չե՛ր փաղաքշում նրան, այլ բավականանում եր միայն բարյացակամորեն նայել իր հսկա մարմնի բարձունքից:

Ըստ լերևույթին, Բեկկերի համար, միևնույն եր, վոր լվացարարուհի Վառվառայի Պետույին նվիրած լերկու վերնաշապկից միայն ցնցոտիներ ելին մնացել, վոր տղան լերկու շաբաթով շապկի չե՛ր փոխու՛մ, վոր նրա վիզն և ականջները միշտ կեղտոտ ելին, կոշիկները պատռտված ելին այն աստիճան, վոր փողոցի ցեխն ու շուրը մեջն ելին լցվում:

Լարախաղացի ընկերները, և ամենից շատ Եզվարդսը, հաճախ հանդիմանում ելին նրան այդ բանի համար: Վորպես պատասխան Բեկկերն անհամբեր սուլում եր ու ճիպտոր շրխկացնում եր շալվարին:

Նա շարունակում եր սովորեցնել Պետույին և ամեն անգամ պատժում եր նրան, լերը վորևե բան անհաջող եր դուրս գալիս:

Սմբի Պետերբուրգ*) վերագառնալուց հետո՝ մի անգամ Եզվարդսը Պետույին մի շնիկ նվիրեց: Տղան հրճվանքի մեջ եր: Յե՛վ ախու գնալիս, և՛ միջանցքներում ման գալիս, նա միշտ իր հետն եր տանում շնիկին, ցուցց եր տալիս բոլորին և շարունակ համբուրում եր նրա բաց վարդագույն դնչիկը:

Մի անգամ ներկայացման ժամանակ հանդիսականները Բեկկերին կրկին բեմ չկանչեցին, և նա սաստիկ վրդոված վերագառնում եր ներքին միջանցքով: Տեսնելով շնիկին Պետույի գրկում՝ նա խլեց հանկարծ ու կոշիկի քթով մի կողմ նետեց: Շնիկի գլուխը դիպավ պատին, ընկավ ու հենց տեղն ու տեղը սաստկեց:

Պետույն լաց լեզավ ու վազեց Եզվարդսի մոտ, վորն այդ բոպելին դուրս եր գալիս հագնվելու սենյակից:

*) Այժմ Լենինգրադ:

Քրիկներն ամեն կողմից նախատինք լսելով՝ ավելի ջղաշնայալ և մեկեն քաշելով Պետային նշվարդսից՝ ուժեղ ապտակեց նրան:

Չնայած Պետայն թեթիև ու ճկուն էր, բայց նա այնքան գուտտապերչից չէր, վորքան մի գժբախտ տղա լեր:

2

Կոմս Լիստոմիրովի տան մանկական սենյակները տեղավորված էին հարավային կողմը, և դուրս էլին գալիս դեպի պարտեզ: Հրաշալի շենք էր:

Ամեն անգամ, լերբ արև եր լինում, արևածագից մինչև մայրամուտը՝ ճառագայթները շարունակ լուսամուտից ներս էին թափանցում: Պատուհանների միայն ներքևի մասը ծածկված էին կերպասե լեզնազույն վարագույրներով՝ լեռեխաների տեսողութունն ավելորդ լույսից պահպանելու համար: Նույն նպատակով բոլոր սենյակների հատակները ծածկված էին լեռնազույն գորգերով և պատերն էլ պատած վոչ շատ պայծառ գույնի պաստառներով:

Մի սենյակի պատերի ամբողջ ներքևի մասում խաղալիքներ էին դարաված:

Անգլիական տետրակներն ու գրքուկները՝ զարդարված գույնզգույն նկարներով, տիկնիկներն՝ իրենց փոքրիկ մահճակալներով, նկարները, կամոզները, փոքրիկ խոհանոցները, ճենապակե ամանեղենը, գառնուկներն ու շնիկները տակառիկների վրա՝ աղջիկների սեփականութունն էին համարվում:

Իսկ անագե զինվորներով սեղանները, կառքին լրծված կատաղի աչքերով ստվարաթղթից պատրաստված ու զանգակիկներով զարդարված մոխրագույն լեռեք ձիերը, սալակին լծված սպիտակ մեծ այծը, հեծյալ կազակը, թմբուկն ու պղնձե շեփոքը, վորի ձայնը անգլուհի միսս Բլիկսին սաստիկ ջղախուլութուն էր պատճառում՝ տղանե-

ըի սեփականութիւնն եր համարվում: Այդ սենյակը հենց այդպէս ել կոչվում եր «խաղաւենյակ»:

Բարեկենդանի չորեքշաբթի որն այնտեղ մեծ աշխուժութիւնն եր տիրում: Սաղասենյակը լցված եր մանուկների խանդավառ կանչերով: Առանձնապէս վոչինչ չկար: Այ թե ինչ եր: Ի մեջի ալոց ասել ելին՝

— «Յերեխաներ, դուք բարեկենդանի հենց սկզբից սիրելի ու հնազանդ եք չեղել: Այսօր չորեքշաբթի չե: Յեթե դուք այդպէս ել շարունակեք, ուրբաթ որը չերեկոյան ձեզ կտանեն կրկես:

Այս բանը նրանց ասել եր մորաքույր Սոնյան: Դեռ չեր վերջացրել նա իր խոստումը, չերբ ամեն կողմից լավեցին բացականչութիւններ, վոստոյուններ և այլ ավելի կամ պակաս ուրախ արտահայտութիւններ:

Մանկական այդ ուրախութիւնն մեջ, ամենից շատ զարմացրեց հինգ տարեկան փոքրիկ Պաֆը: Նա միշտ ծանրաշարժ եր չեղել: Բայց այստեղ իր լսած պատմութիւնների և կրկես տեսնելու ցանկութիւն, ինչպէս նաև կրկեսում տեսնելիքի տպավորութիւնն ասկ Պաֆը հանկարծ հրձվանքից չորս թաթի չեկավ, բարձրացրեց ձախ վոտը և լեզվով ուռցնելով թուշը, իր կիրգիզի աչքերը չռելով ներկա չեղողների վրա, սկսեց նմանվել ծաղրածուին:

— «Բարձրացրեք դրան, շուտով բարձրացրեք, թե չե արչունը գլխին կխփի» — բացականչեց Սոնյա մորաքույրը:

Նոր բացականչութիւններ, նոր վոստոյուններ Պաֆի շուրջը, վորը վոչ մի կերպ չեր ուզում վեր կենալ հատակից և համառութեամբ բարձրացնում եր մեկ մի վոտը, մեկ մյուսը:

— «Յերեխաներ, չերեխաներ, բավական ե: Դուք, ինչպէս չերեում ե, չեք ուզում ալլես խելոք լինել, չեք ուզում լսել... — ասում եր մորաքույր Սոնյան, ավելի դժգոհելով գլխավորապէս այն բանի համար, վոր ինքը բարկանալ չգիտեր:

Նա պաշտում եր «իր մանուկներին», ինչպէս սովո-

րութիւնն ուներ նրանց անվանելու: Պետք է ասած, չերեխաներն իսկապես շատ սիրելի ելին:

Մեծ աղջիկը Վերոչկան արդէն ութ տարեկան էր: Նրանից հետո գալիս էր վեց տարեկան Զինան, իսկ տղան, ինչպես ասացինք, հինգ տարեկան էր:

Նրա անունն էր Պավել: Բայց տղային հաջորդաբար գանազան մականուններ ելին տվել՝ Բեքի, Բշտիկ, թմբիկ, Բուլկի, և վերջապես Պաֆ — և այդ անունն այդպես էլ մնաց վրան: Տղան թմբիկ էր, կարճիկ, փամփրիկ, սպիտակ մարմնով ինչպես կաթի սերը, դնդաձև գլխով և կլոր դեմքով, վորի վրա միակ նկատելին կիրգիզական փոքրիկ աչքերն ելին, վորոնք լայն բացվում ելին ուտելիքի ժամանակ կամ այդ մասին խոսելիս:

Կրկես տանելու խոստման ըուպելից, մեծ աղջիկը՝ Վերոչկան՝ ամբողջովին ուշադրութիւն դարձավ և սկսեց աչալուրջ հետևել իր քրոջ ու չեղբոր վարքին: Հինց վոր նրանց մեջ գժտութիւնն էր առաջանում, նա ուրախ մտտ էր վազում, միևնուցն ժամանակ նայելով վեհապանծ միսս Բլիխին, սկսում էր արագ-արագ ինչ վոր շնշալ Զիգիին և Պաֆին ու հերթով համբուրելով մեկ սրան մեկ նրան, միշտ հաջողեցնում էր նրանց մեջ խաղաղութիւնն ու համաձայնութիւնն կայացներ:

Վերջապես հասավ անհամբեր սպասված ուրբաթ որը: Սեղանատան մեծ ժամացուցը խփեց տասնչերկուսը: Հինց այդ ըուպելին սպասավորներից մեկը դռները լայն բաց արեց և չերեխաները անզլուհու և շվեցարուհու ուղեկցութեամբ մտան սեղանատուն: Նախաճաշը սովորականին պես անցավ մեծ հանդիսավորութեամբ:

Զիգին ու Պաֆը, վորոնց Վերոչկան առաջուց նախազուշացրել էր՝ վոչ մի ձայն չհանեցին: Վերոչկան աչքը չէր հեռացնում չեղբորից ու քրոջից: Նա հողատար կերպով կանխում էր նրանց ամեն մի շարժումը:

Նախաճաշից հետո միսս Բլիխն իր պարտքը համարեց հայտնել կոմսուհուն, վոր չերեխաներին նա չերբեք չէր տեսել այնպես որինակելի, ինչպես վերջին որերս:

188 1607
A
11
A32
A

Կոմսուհին պատասխանեց, վոր նա արդեն իր քրոջից լսել է այդ մասին և կարգադրել է այդ չեքեկովի համար կրկեսի ոթթյակի տոմս վերցնել:

Այս խոսքի վրա Վերոչկան, վոր չեքեկար ժամանակ համբերել էր, այլևս չկարողացավ զսպել իրեն: Յատկելով աթոռից նա աչնպես պինդ գրկեց կոմսուհուն, վոր մի վաւրկչան բոլորովին ծածկեց նրա դեմքն իր փափուկ ու չեքեկար մազերով:

Վերոչկան մոտեցավ դաշնամուրին, վորի վրա դըրված էին աֆիշաները: Մատնացուլց անելով նրանցից մեկը, իր կապույտ աչքերը դարձնելով մոր վրա և անհամբերութունից բոլորովին թուլացած, քնքույշ աղաչական ձայնով ասաց.

— Մայրիկ, կարելի՞ չէ, կարելի՞ չէ վերցնել այս աֆիշան:

— Կարելի՞ չէ:

— Զիդի, Պանֆ — խանդավառ բացականչեց Վերոչկան՝ թափահարելով աֆիշան — գնանք շուտով: Յես ձեզ կը պատմեմ բոլորը, ինչ վոր այսօր տեսնելու յենք կրկեսում: Բոլորը կպատմեմ: Յերթանք մեր սենյակները...

— Վերոչկա, Վերոչկա... — թեթև հանդիմանությամբ կանչեց կոմսուհին:

Բայց Վերոչկան այլևս նրան չեր լսում: Նա սլանում էր, իսկ նրա հեռակից քույրն ու չեղբայրը, վորոնց հեռակից հեղուկ ու ծանր շունչ քաշելով հազիվ հասնում էր միաս Բլիկսը:

Պայծառ արևով լուսավորված խաղասենյակն աշխուժացավ:

Պաղալիքներից ազատված ցածլիկ սեղանի վրա վըրված էր աֆիշան:

Վերոչկան վճռականորեն պահանջեց, վոր բոլոր ներկա չեղողները՝ և՛ մորաքույր Սոնյան, և՛ միաս Բլիկսը, և՛ չեքեկատության ուսուցչուհին, և՛ չեքեխան ձեռին ներս լեկած դաջակը — բոլորն էլ նստեն սեղանի շուրջը:

Անհամեմատ ազելի դժվար եր նստեցնել Զիզիին և Պաֆին, վորոնք իրար բռնեցին և անհամբեր շրջապատում էին Վերոչկային մեկ այս կողմից, մեկ այն կողմից, բարձրանում էին աթոռների վրա, պառկում սեղանին և իրանց արմունկներով համարյա ծածկում աֆիշան:

Վերջապես մորաքրոջ ոգնու թյամբ այդ էլ կարգավորվեց: Վերոչկան հետ գցեց մագերը, թեքվեց դեպի աֆիշան և առանձին վողկորու թյամբ կարգաց:

— «Գոսսապերչե սղան: Ողային վարժություններ վեց աթին բարձրության ձողի ծայրին»: Վնչ, «որաբուլը ջան, այդ արդեն դու կպատմես մեզ: Դու արդեն կպատմես... Ինչպիսի տղա լե: Իսկական: Կենդանի տղա: Ինչ ե նշանակում գուտապերչե:

— Հավանական ե, այդպես են ասում, վորովհետև նա շատ ճկուն ե... վերջապես դուք ինքներդ կտեսնեք:

— Վնչ: Վնչ, հիմն պատմիր, պատմիր, ինչպես պետք ե նա ողում վարժու թյուն անի, և այն էլ ձողի վրա, ինչպես պետք ե անի...

— Ինչպես պետք ե անի, — կրկնեց Զիզիին:

— Անի — կարճ արտասանեց Պաֆը բաց անելով բերանը:

— Յերեխաներ, դուք ինձ շատ բան եք հարցնում, լես, ճիշտն ասած, վոչինչ չեմ կարող ձեզ բացատրել: Այստղ լերեկության դուք ամեն ինչ կտեսնեք: Վերոչկա, լավ կլինեք դու շարունակելիք կարգալ: Դե, հետո ինչ կա...

Բաց ընթերցումն արդեն այնպես աշխույժ չչարունակվեց: Հեքքբրու թյունը նկատելի կերպով թուլացավ: Նա ամբողջապես կենտրոնացավ այժմ գուտապերչե տրդալի վրա:

— Դու տապերչե տղան դարձավ գանազան լենթադրու թյունների, խոսակցու թյունների, նույնիսկ վիճաբանության առարկա...

Զիզիին և Պաֆը լսել անգամ չուղեցին աֆիշայի շարունակությունը: Նրանք իջան աթոռներից և աղմուկով

սկսեցին խաղալ՝ ցուցց տալով թե ինչ պիտի կատարե գուտտապերչե տղան:

Պաֆը կրկին չորեքթաթ չեկավ: Ծաղրածուի պես բարձրացնում եր ձախ վոտը և ուժգին ուռցնում լեզվով թուշը, նայում բոլորին իր կիրգիզական աչքերով, վորի համար մորաքույր Սոնյան շարունակ բացականչում եր վախենալով, վոր արյունը կիջնի նրա գլուխը:

Սֆիչան արագ կարգալով ու վերջացնելով՝ Վերոչկան ևս միացավ իր քրոջն ու չեղբորը:

Յերբեք ալդպես ուրախ չեր չեղել խաղասենյակում: Արևի ճառագայթներն անցնելով պարտեզի հետևի հարևան տների կտուրներից՝ լուսավորում ելին խաղացող չեքեխաներին, լուսավորում ելին նրանց ուրախ, աշխույժ և կարմրած դեմքերը, խաղում ելին չորս բոլորը թափթփված գուլնզգուլն խաղալիքների վրա, սահում փափուկ գորգի վրալով և լցնում ամբողջ սենյակը մեղմ ու ջերմ լույսով: Կարծես թե այստեղ ամեն ինչ ուրախանում եր ու հրըճվում:

Յերեխաները ճաշի ժամանակ հետաքրքրվում ելին թե ինչպիսի չեղանակ ե և ժամը քանիսն ե:

Մորաքույր Սոնյան գուր ջանք եր թափում չեքեխաների մտքերը փոխելու ալլ ուղղությամբ, հնարավորության սահմաններում, և հանդարտեցնել նրանց:

Ճաշից հետո մորաքույրը վերադարձավ մանկանոց: Փայլող դեմքով նա հայտնեց նրանց, վոր կոմսն ու կոմսուհին կարգադրեցին չեքեխաներին հագցնել և տանել կրկես:

Մի ակնթարթում բոլորը վեր թռան, դես ու դեն վազեցին սենյակում, վորն ալժմ արդեն լուսավորված եր լամպաներով: Պետք չեղավ սպառնալ, վոր տանը կթողնեն նրանց, ովքեր կրնդիմանան և թույլ չեն տա, ինչպես հարկն ե, փաթաթել իրենց:

Շուտով չեքեխաներին դուրս բերին գլխավոր աստիճանների առաջ, նորից մի անգամ ևս ուշադիր զննե-

ցին, լավ փաթաթեցին նրանց և վերջապես իջեցրին գլխավոր մուտքի մոտ, վորի առաջ կանգնած եր կիսով չափ ձյունով ծածկված շորս տեղանի փակ կառքը: Կառքի դռները փակվեցին, սպասավորը ցատկեց կառապանի կողքը և կառքը շարժվեց:

3

Կրկեսում ներկայացումը դեռ չէր սկսվել: Առանձնապես վերին շարքերը լցված էին հանդիսականներով: Պճնված հասարակութունը սովորականին պես ուշանում եր: Նվագախումբը թնդացնում եր կրկեսն իր գործիքներով: Վերեկից և կողքերից լուսով վողողված և փոցխերով հարդարված կլոր արենան դեռ դատարկ եր:

Հանկարծ նվագախումբն սկսեց արագ տեմպով նվագել: Ախոռի մուտքի վարագույրը բացվեց և այնտեղից դուրս լեկան լերկնագույն լերիզներով, կարմիր սպասագլխատ հագած քսան մարդ: Նրանք բոլորն ել բարձրակրունկ կոշիկներով ելին: Գլխի մագերը ձիգ վոլորած, փայլում էին ոծանելիքից: Կրկեսի մի ծալրից մլուսը հավանութան շուռկ անցավ: Ներկայացումն սկսվեց:

Կրկեսի սպասագլխատավոր կազմը, սովորականին պես, դեռ լերկշարք չէր կանգնել, չէր արդեն ախոռների կողմից լավեց սուր ճիչ ու քրքիջ, և ծաղրածուների մի ամբողջ բանակ գլորվելով, ձեռների վրա ընկնելով, ողում թոխչքներ անելով դուրս թռավ արենա: Ամենից առաջ գտնվում եր կարճ վերնազգեստ հագած, կրծքին ու մեջքին մեծ թիթեռնիկներ ամրացրած ծաղրածուն: Հանդիսականներն անմիջապես ճանաչեցին իրենց սիրելի Եզվարդսին:

— Բրավո, Եզվարդս, բրավո, բրավո — լավեց ամեն կողմից:

Բաց Եզվարդսը այս անգամ չարգարացրեց նրանց սպասածը: Նա հատուկ վոչ մի բան չարեց: Մի քանի անգամ գլուխկոնձի տալով, սիրամարզի փետուրը քթին

որորելով նա անցավ արենայի շուրջն ու արագ ծածկվեց։
Հետո վորքան ծափահարեցին ու դուրս կանչեցին, նա
այլևս հանդես չեկավ։

Նրան փոխարինելու համար շտապ կարգով դուրս
բերվեց գեր ու սպիտակ ձի և դուրս վագեց տասնհինգ-
ամյա Ասալիան՝ խոնարհվելով շնորհալի կերպով չորս կողմը։

Որևորդ Ասալիալին փոխարինեց ձեռնածուռն։ Նրանից
հետո ել դուրս լեկավ ծաղրածուռն իր վարժեցրած շներով։
Նրանից հետո պարեցին լարերի վրա։ Դուրս բերին բարձր
կարգի վարժեցրած ձի, արշավեցին մի անթամբ և չերկու-
թամբած ձիերով — մի խոսքով ներկայացուցն իր կար-
գով շարունակվեց մինչև ընդմիջումը։

— Մորաքույր ջան, այժմ պետք է գուտտապերչե
տղան լինի, հա՛ — հարցրեց Վերոչկան։

— Ա՛յ, աֆիշայում գրված է, վոր նա չերկրորդ բաժ-
նում պետք է չերևան գա։ Հը՛, ի՛նչպես։ Զվարճալի չե ար-
գլոք, չերեխաներ։

— Ա՛խ, չափազանց զվարճալի... չափազանց — սքան-
չացած բացականչեց Վերոչկան։

— Իսկ քեզ համար, Զիզի, քեզ, Պաֆ, զվարճալի չե։

— Իսկ կրակելու չես, — հարցրեց Զիզին։

— Վոչ, հանդարտվիր, գրված է, չեն կրակելու։

Պաֆից վոչինչ հասկանալ չեր կարելի։ Ընդմիջումի
հենց առաջին րոպեներից՝ նրա ամբողջ ուշադրութունը
կլանված էր շրջիկ մատուցողի մոտ գտնվող քաղցրավե-
նիներով ու խնձորներով։

Նվագախումբը նորից նվագեց։ Կրկին չերկշարքով
դուրս լեկան կարմիր սպասագզեստավորները։ Սկսվեց
չերկրորդ մասը։

— Ա՛խր, լե՛րբ պիտի դուրս գա գուտտապերչե տղան, —
անզազար հարցնում ելին չերեխաներն ամեն անգամ,
լե՛րբ մի չելուլթ հաջորդում էր մյուսին։

— Վերջապես լե՛րբ պետք է նա դուրս գա։

— Ա՛յ, հենց հիմա...

Յեւ վիսկայես: Ուրախ վախի նվազի տակ բացվեցին վարագույրները և չերևաց նիհար շեկահեր տղայի ձեռքից բռնած լարախաղաց Բեկկերի բարձրանասակ կերպարանքը: Յերկուսն էլ հազած էլին մարմնագուլչն ու փայլուն տրիկոսներ: Նրանց հետևից չերկու սպասավոր դուրս բերին վոսկեզոծ լերկար ձող, վորի մի ծայրին ամրացրած էր հորիզոնական լերկաթի կտոր:

Գալով արենայի մեջտեղը Բեկկերն ու տղան գլուխ տվին չորս կողմը, վորից հետո Բեկկերն աջ ձեռքը դրեց աղայի մեջքին և չերեք անգամ պտտացրեց նրան ողի մեջ: Բայց դա միայն սկիզբն էր: Կրկին գլուխ տալով՝ Բեկկերը բարձրացրեց ձողը, կանգնեցրեց ուղղահայաց, ձողի հաստ ծայրն ամրացրեց վորին կապած վոսկե գոտուն և սկսեց հավասարակշռության բերել լերկաթն ամրացրած ձողի մյուս ծայրը, վորը կրկեսի բարձր գմբեթի տակ հազիվ նշմարվում էր: Այսպիսով ձողը հարկ չեղած հավասարակշռության բերելով՝ լարախաղացը մի քանի խոսք շշնջաց տղային, վորն առաջ բարձրացավ նրա ուսերին, ապա շարակ ձեռքերով ու վոտքերով բռնեց ձողը և սկսեց աստիճանաբար բարձրանալ դեպի վեր: Յերեխայի ամեն մի շարժումը տատանում էր ձողը և փոխանցում էր Բեկկերին, վորը շարունակում էր պահպանել հավասարակշռությունը՝ հենվելով մի վոտքից մյուսը:

Բարձրագույն «բրավո» լավեց դահլիճում, չերբ տղան վերջապես հասավ ձողի ծայրը և այնտեղից ողային համբույր ուղարկեց: Կրկին ամեն ինչ լռեց, բացի նվազախրմբից, վոր շարունակում էր վախ նվազել:

Մինչ այդ տղան հորիզոնական լերկաթից բռնելով ձեռքի վրա ձգվեց ու սկսեց կամաց կամաց դեպի հետ ծռվել, աշխատելով վոտքերն անցկացնել հորիզոնական լերկաթի և գլխի մեջտեղով: Մի բոպի միայն կարելի չեր տեսնել նրա հետ ընկած շիկահեր մագերը և փայլուն ուլունքներով ծածկված արագ բաբախող կուրծքը: Ձողը տատանվում էր և չերևում էր թե վորքան ծանր էր Բեկկերի համար հավասարակշռություն պահպանելը:

— Բրնավո... բրնավո... — լավեց նորից դահլիճում:

— Բավականն է, բավականն է, — լավեցին լերկու լե-
րեք տեղերից:

Բայց, ծափահարություններով ու աղմուկով լցվեց
ամբողջ կրկեսը, լերբողան կրկին նստած լերկաց լերկաթի
վրա և այնտեղից համբուլը ուղարկեց: Բեկկերը, աչքը
չհեռացնելով տղալից, նորից ինչ վոր շնչաց: Տղան ան-
միջապես անցավ մի ուրիշ վարժության:

Ձեռքերի վրա հենվելով, նա սկսեց զգուշութամբ
իջեցնել վոտքերը և պռուկել մեջքի վրա: Այժմ սպասվում
էր ամենադժվար բանը: Անհրաժեշտ էր պռուկել մեջքի վրա,
տեղավորվել հորիզոնական լերկաթի վրա այնպես, վոր-
պեսզի վոտքերը հավասարակշռեն գլխի հետ և ապա ան-
սպասելի հետ սողալ մեջքի վրա և կախվել ողբի մեջ՝ կառ-
չած միայն ծնկախաղերով:

Համենայն դեպս ամեն ինչ հաջող էր գնում:

Ճիշտ է՝ թեև ձողն ուժեղ կերպով տատանվում էր, բայց
գուտտապերչե տղան արդեն ճամբի կիսին էր: Նա նկատելի
կերպով ծովում էր միշտ դեպի ցած և սողում մեջքի վրա:

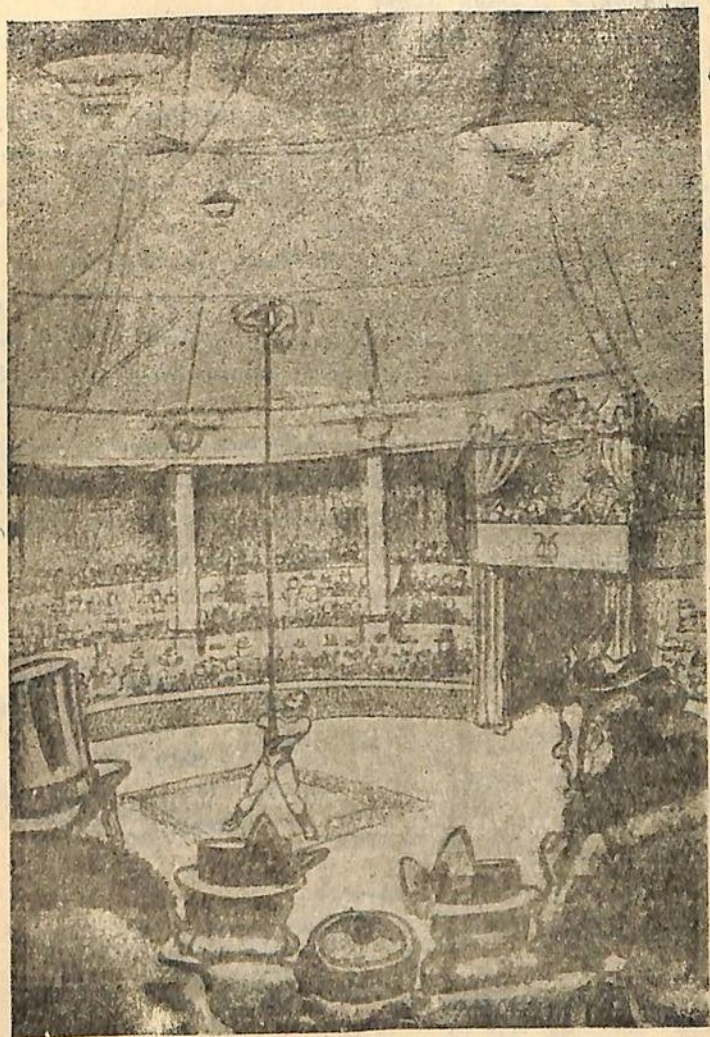
— Բավականն է, բավականն է, հարկավոր չե՝ — վճռա-
կանորեն կանչեցին մի քանիսը:

Տղան շարունակում էր սողալ մեջքի վրա և կամաց
կամաց իջնում գլխի վայր:

Հանկարծ մի ինչ վոր բան փալկելով պտտվեց ողբի
մեջ և նույն վայրկյանին լավեց արենայի վրա ընկնող
մի ինչ վոր բանի խուլ ձայն:

Մի ակնթարթում դահլիճում ամեն ինչ այլեւթվեց:
Հանդիսականների մի մասը տեղից վեր կացավ և աղմկեց,
լավեցին բացականչություններ և կանացի ճիչեր: Լավեցին
բժիշկ պահանջող վրդովված ձայներ:

Արեւնալում նույնպես իրարանցում էր տիրում: Սպա-
սավորներն ու ծաղրածուները շեշտակի ցատկում ելին
արենայի ցանկապատերից և շրջապատեցին Բեկկերին,
մի քանիսը վերցրին ինչ վոր մի բան և կռացած արագ

դուրս տարան արենայից դեպի ախոռը տանող մուտքի վարագույրների հետեր:

Արենայում մնաց միայն ծայրին ամրացրած լերկաթով վոսկեզոծ լերկար ձողը:

Նվագախումբը, վորը մի րոպե լուել եր, տրված նշանով հանկարծ նորից նվագեց:

Գլորվելով ու ճշտվով արենա վագեցին մի քանի ծաղրածուներ: Բայց այլևս նրանց վրա վոչ վոք ուշադրութուն չդարձրեց: Հասարակութունն ամեն կողմից խուսվում եր մուտքերի մոտերը:

Չնայած ընդհանուր իրարանցման, շատերը նկատեցին թե ինչպես լերկնագուն գլխարկով ու թիկնոցով մի գեղեցիկ շիկահեր աղջիկ, ամուր գրկած սևազգեստ տիկնոջը, հեկեկում եր ու անդադար բարձրաձայն կանչում:

— Ափսոս տղա... ափսոս...

Հետևյալ առավոտ կրկեսի աֆիշան այլևս չհայտարարեց գուտտապերչե տղայի լելուլթի մասին: Նրա անունը նրանից հետո յել այլևս չհիշվեց: Յեվ չեր ել կարող հիշվել: Գուտտապերչե տղան այլևս կենդանի չեր:

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0003084

173

45260 члп.

A $\frac{\pi}{23761}$

084,

Проз.

Д. ГРИГОРОВИЧ
ГУТТАПЕРЧЕВЫЙ МАЛЬЧИК
ГНЗ ССРА ЕРЕВАН

Проз. 3404